

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study)

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน กทม.
กรณีศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง

จัดทำโดย นางธมน จ้อยแดง
ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ
หัวหน้าฝ่ายการศึกษา สำนักงานเขตดอนเมือง

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับกลาง รุ่นที่ ๑๕
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study)

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน กทม.
กรณีศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง

จัดทำโดย นางธมน จ้อยแดง
ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ
หัวหน้าฝ่ายการศึกษา สำนักงานเขตดอนเมือง

หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับกลาง รุ่นที่ ๑๕
สถาบันพัฒนาข้าราชการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

จากแบบรายงานสภาพการอ่านของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง จะพบว่านักเรียนที่มีปัญหาการอ่านอยู่ระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงประถมศึกษาปีที่ ๒ ดังนั้นผู้บริหารและครูทุกระดับจะต้องตระหนักถึงสภาพปัญหา การป้องกันปัญหาระยะยาว ผู้บริหารต้องอาศัยการบริหารจัดการ การวางแผนงานต่างๆ สนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาในระยะเร่งด่วน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ขึ้นอีกในอนาคต ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการ ตลอดจนกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างจริงจัง โดยให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการจัดการเรียนรู้ชั้นอนุบาลและประถมศึกษาปีที่ ๑ ดังต่อไปนี้

วิธีการดำเนินงาน

๑. จัดการศึกษาในระบบโรงเรียนโดยเน้นการอ่านและเรียนบูรณาการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อยกระดับการอ่านของนักเรียนและทำให้ครูทุกคนต้องตระหนักเห็นความสำคัญของการสอนอ่านและเขียนเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ของนักเรียน
๒. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการผลิตสื่อพัฒนาหนังสือและส่งเสริมการอ่าน
๓. ส่งเสริมให้นักเรียนอ่านหนังสือที่มีคุณภาพเพื่อส่งเสริมความรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะวิชาอื่น
๔. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เป้าหมายการดำเนินงาน

๑. นักเรียนแต่ละโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดอนเมืองพัฒนาการอ่านให้มีประสิทธิภาพร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนครูและนักเรียน
๒. นักเรียนเขียนและอ่านภาษาไทยได้ถูกต้องมากขึ้น จำนวนนักเรียนที่อ่านไม่ออก เขียนไม่คล่องมีจำนวนลดลง
๓. เพื่อให้สถานศึกษาเป็นตัวอย่าง เป็นต้นแบบ เป็นแหล่งเรียนรู้ ขยายเครือข่ายพร้อมให้เกิดสถานศึกษาที่เข้มแข็ง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เป็นข้อมูลพื้นฐานที่พัฒนาผู้บริหาร ครู และนักเรียน ในการผลิตและพัฒนาหนังสือ
๒. ครู นักเรียนยกระดับการอ่านให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และการส่งต่อนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
๓. ได้นวัตกรรมการเรียนรู้ด้านการอ่านมีคุณภาพและเป็นแหล่งการอ่านที่เอื้อต่อผู้เรียน

การบริหารความเสี่ยง

๑. ผู้บริหารจัดวางตัวครูผู้สอนอนุบาลและครูประถมศึกษาปีที่ ๑ ให้เหมาะสม
๒. ผู้บริหารขาดความกระตือรือร้นที่จะสร้างสรรค์วิธีการสอนใหม่ โดยส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
๓. ครูขาดทักษะในกระบวนการหรือองค์ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยไม่ดีพอ ไม่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูที่แท้จริง ไม่จริงจังต่อการเรียนการสอน
๔. นักเรียนมีสมาธิสั้น สนใจเรื่องเทคโนโลยีมากเกินไป
๕. นักเรียนมีปัญหาครอบครัว เช่น ครอบครัวแตกแยก ปัญหาเศรษฐกิจ มีปัญหาจากการดำเนินชีวิตสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเด็ก

วิธีการประเมิน

๑. แบบสังเกต
๒. แบบทดสอบการอ่านการเขียน
๓. ผลงานนักเรียน
๔. แบบสอบถาม

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
สารบัญ	ค
หลักการและเหตุผล	๑
วัตถุประสงค์	๒
เป้าหมาย	๓
ปัจจัยความสำเร็จ	๓
ขั้นตอนปฏิบัติและงบประมาณ	๓
การบริหารความเสี่ยง	๔
ประวัติผู้เขียนเอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคล	๙

ชื่อเรื่อง แนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน กทม.
 กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง
 หน่วยงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายการศึกษา สำนักงานเขตดอนเมือง
 ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘

๑. **หลักการและเหตุผล**

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลานาน มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับหนังสือและการณรงค์ส่งเสริมการอ่าน รัฐบาลมีการกำหนดนโยบายด้านการอ่านอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนนโยบายด้านการศึกษา ได้แก่ นโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๖๑) และการกำหนดทศวรรษแห่งการอ่าน (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๖๑) มีเนื้อหา ๓ ส่วนหลัก ประกอบด้วย(นโยบายส่งเสริมการอ่านของประเทศไทย หน้า ๑ พ.ศ.๒๕๕๔)

๑) นโยบายส่งเสริมการอ่านที่สำคัญของไทย ซึ่งกำหนดเป็น ๓ ช่วง คือนโยบายก่อน พ.ศ.๒๕๔๒-๒๕๕๗ ซึ่งมีเหตุการณ์สำคัญคือการประกาศให้พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๒นับเป็นรากฐานในการพัฒนาการศึกษายุคใหม่ของประเทศ และในด้านส่งเสริมการอ่านยังได้กล่าวถึงคุณลักษณะและนิสัยด้านการอ่านไว้โดยตรง และนโยบายระหว่าง พ.ศ.๒๕๕๒-ปัจจุบัน ซึ่งมีนโยบายที่สำคัญๆ คือนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๖๑) และการกำหนดทศวรรษแห่งการอ่าน (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๖๑)

๒) ผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายส่งเสริมการอ่าน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา ๓ ส่วน คือ กลไกการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ สภาพการอ่านของเด็กไทยและคนไทย และปัญหาข้อจำกัดในการส่งเสริมการอ่าน

๓) แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการอ่าน

จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๑ ระบุว่าคนไทยอายุตั้งแต่ ๖ ขวบขึ้นไป ใช้เวลาอ่านหนังสือเรียนนอกเวลาเรียนและเวลาทำงาน เฉลี่ยวันละ ๓๙ นาที โดยกลุ่มเยาวชนถือเป็นกลุ่มที่อ่านหนังสือมากที่สุดเฉลี่ย ๔๖ นาที แต่หากเทียบกับประเทศอื่นยังถือว่าเป็นสัดส่วนที่ต่ำมาก ซึ่งจากการจัดลำดับพฤติกรรมการอ่านพบว่าใน ๑ ปี เด็กไทยอ่านหนังสือเฉลี่ยเพียง ๕ เล่ม ขณะที่เวียดนามอ่าน ๖๐ เล่ม สิงคโปร์อ่าน ๔๕ เล่ม และมาเลเซียอ่าน ๔๐ เล่ม ขณะที่ผลการทดสอบ PISA ในปี พ.ศ.๒๕๕๒ เด็กไทยทั้งประเทศทำคะแนนต่ำกว่ามาตรฐานอยู่ในอันดับ ๕๐ จากทั้งหมด ๖๕ ประเทศ สะท้อนว่ารัฐบาลควรมีนโยบายส่งเสริมการอ่านให้มากขึ้น ขณะเดียวกันครูก็ต้องปรับวิธีสอนให้มีความสนใจ ไม่ใช่เน้นแต่ไวยากรณ์จนทำให้การเรียนการสอนขาดความสนุกสนานจนเด็กไม่สนใจเรียน

จากการที่ผู้บริหารกรุงเทพมหานครกล่าวว่า กทม.มีโครงการเด็ก กทม.อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เหลือศูนย์ ตั้งเป้าหมายให้นักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครทั้ง ๔๓๘ แห่ง เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เหลือศูนย์เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากปัจจุบันนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครมีกว่า ๑๘% ที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ในวัยที่เหมาะสม โดยช่วงชั้นที่นักเรียนต้องอ่านออกเขียนได้ จะอยู่ที่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เมื่อขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ แล้ว หากนักเรียนไม่สามารถอ่านออกเขียนได้จะทำให้มีปัญหาทางการศึกษาอย่างมาก โครงการดังกล่าวจะมุ่งเน้นไปที่ครูผู้สอนเป็นหลัก โดยกรุงเทพมหานครมีนโยบายให้ครูในสังกัด

กรุงเทพมหานครมุ่งทำการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เน้นการเรียนรู้ของเด็กเป็นสำคัญ โดยตั้งเป้าหมายในปีการศึกษา ๒๕๕๘ จะต้องไม่มีนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่อ่านหนังสือไม่ออกและเขียนหนังสือไม่ได้

การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ทุกคนต้องใช้การอ่านเพื่อการดำรงชีวิตมาก ยิ่งไปกว่านั้นการอ่านสำคัญต่อการพัฒนาและแก้ปัญหาสังคม เพราะการอ่านหนังสือดีย่อมได้รับค่านิยมที่ดีๆ หากผู้อ่านนำความรู้และค่านิยมที่ดีมาใช้พัฒนาตนเองทั้งด้านสติปัญญาและจิตใจ ไม่เพียงผู้อ่านจะได้รับประโยชน์ หากแต่สังคมโดยรวมยังได้รับการพัฒนาจากผู้อ่านที่นำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมอีกด้วย กรุงเทพมหานครได้ดำเนินโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์และคุณภาพการเรียนการสอน วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และการอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น จากการทดสอบการอ่านของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดอนเมืองพบว่า มีนักเรียนจำนวนหนึ่งที่มีปัญหาด้าน การอ่าน คืออ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และอ่านไม่คล่อง ถึงแม้ว่าจะมีนักเรียนไม่มาก แต่ถ้านักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ก็ส่งผลกระทบต่อถึงนักเรียนส่วนใหญ่ในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียน จะเห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาอื่นลดต่ำลงที่สำคัญคือมีผลต่อการประเมิน NT และ O-NET ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวลดต่ำลงไปด้วย

ดังนั้นเพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน กทม. เพื่อเป็นการแก้ปัญหานักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และอ่านไม่คล่องของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง ทางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จึงได้กำหนดให้มีกิจกรรมเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้แก้ปัญหานิตเดียว โดยใช้หลักการสอนแบบบันไดทักษะ ๔ ชั้นของอาจารย์ศิวกานต์ ปทุมสูติ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาในการอ่านและการเรียน ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ต่อไป

๒.วัตถุประสงค์

การดำเนินการแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน กทม. กรณีศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง เพื่อไปพัฒนาการอ่านร่วมกัน โดยเฉพาะช่วงเด็กที่ถือว่าสามารถพัฒนาทักษะการอ่านและการปลูกฝังพฤติกรรมรักการอ่านได้ง่ายที่สุด โดยเฉพาะช่วงอายุ ๔ ขวบ หากเด็กเล็กได้อ่านหนังสือและเกิดติดใจจะถือว่าเป็นแรงกระตุ้นที่ดีที่เด็กจะติดนิสัยรักการอ่าน แต่ถ้าหากเด็กไม่ได้รับการปลูกฝังนิสัยการอ่านในช่วงนี้ เมื่อโตขึ้นก็จะเป็นการยากที่เด็กจะมีพฤติกรรมการรักการอ่าน ฉะนั้นผู้เกี่ยวข้องได้เกิดความคิดตระหนักในเรื่องดังกล่าวและร่วมประชุมเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา หาแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนและเมื่อผลสัมฤทธิ์การอ่านของนักเรียนได้พัฒนาจะนำไปใช้ประโยชน์ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครทุกสำนักงานเขต โดยมีจุดประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อส่งเสริมให้ครูและนักเรียน ตระหนักและเห็นความสำคัญของการอ่านมากขึ้น
๒. เพื่อให้ให้นักเรียนอ่านและเขียนภาษาไทยได้ถูกต้องมากขึ้น นักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่คล่อง มีจำนวนลดน้อยลง
๓. เพื่อส่งเสริมให้ครูและนักเรียน รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
๔. เพื่อส่งเสริมให้ครูและนักเรียน มีนิสัยรักการอ่านและมีความสุขในการอ่าน
๕. เพื่อให้สถานศึกษาเป็นตัวอย่าง เป็นต้นแบบ เป็นแหล่งเรียนรู้ และขยายเครือข่าย พร้อมสร้างความร่วมมือให้เกิดสถานศึกษาที่เข้มแข็งเพิ่มขึ้น

๓. เป้าหมายและปัจจัยสู่ความสำเร็จ

๓.๑ ด้านปริมาณ

๓.๑.๑ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดอนเมืองกำหนดกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพการอ่านให้มีประสิทธิภาพร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนครูและนักเรียน

๓.๒ ด้านคุณภาพ

๓.๒.๑ นักเรียน ครู บุคลากร ตระหนักและเห็นความสำคัญของการอ่านมากขึ้น

๓.๒.๒ นักเรียนเขียนและอ่านภาษาไทยได้ถูกต้องมากขึ้น จำนวนนักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่คล่องมีจำนวนลดน้อยลง

๓.๒.๓ สถานศึกษาเป็นตัวอย่างต้นแบบและเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการขยาย สร้างเครือข่ายความร่วมมือให้เกิดสถานศึกษาอย่างน้อย ๓ แห่ง

๔. ขั้นตอนปฏิบัติและผู้รับผิดชอบ

เป็นโครงการ“สร้างหนังสือสร้างสุข” โดยมีหลักการสอนแบบบันได ๔ ขั้น ดังนี้
การสอนแบบบันไดทักษะ ๔ ขั้น

ครูดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านเขียนในทุกชั่วโมง ด้วยทักษะบันได ๔ ขั้น ซึ่งเป็นกระบวนการฝึกอ่านแบบแจกลูก สะกดคำ และผันเสียงไปพร้อมๆกับการอ่านคำ อ่านกลุ่มคำ อ่านเรื่อง คัดลายมือ และเขียนตามคำบอก อย่างมีบูรณาการกับทักษะการฟัง การพูดคุยสนทนา และกิจกรรมถามตอบต่างๆ

ขั้นที่ ๑ ครูนำเด็กเปล่งเสียงอ่านแจกลูก-สะกดคำ-ผันเสียง กระทำซ้ำๆ คำละประมาณ ๒-๓ ครั้ง

ขั้นที่ ๒ ครูนำเด็กเปล่งเสียงอ่านคำ กลุ่มคำ และข้อความที่ผูกไว้เป็นเรื่องละตอน กระทำซ้ำๆ ประมาณ ๒-๓ เที้ยว

ขั้นที่ ๓ ให้เด็ก “คัดลายมือ” จากคำ กลุ่มคำ และข้อความที่ผูกไว้เป็นเรื่อง (ตามขั้นที่ ๓) เสร็จแล้วให้นำสมุดคัดลายมือนั้นกลับไปอ่านอวดผู้ปกครองที่บ้าน ข้อพึงระวังในขั้นตอนนี้ก็คือ ให้เด็กคัดลายมือเพียงคำ กลุ่มคำ และเรื่องเท่านั้น อย่าให้เด็กคัดการแจกลูกของคำอย่างเด็ดขาด เพราะจะทำให้เด็กรู้สึกเบื่อ

ขั้นที่ ๔ ทดสอบ “เขียนตามคำบอก” โดยครูเลือกคำจากคำ หรือกลุ่มคำ หรือข้อความที่ผูกไว้เป็นเรื่อง ซึ่งเด็กได้คัดลายมือแล้วนั้นมาทดสอบ โดยให้ครูบอกคำละ ๒ ครั้ง ในแต่ละคำอาจมี ๑ พยางค์ หรือ ๒ พยางค์ หรือ ๓ พยางค์ หรือ ๔ พยางค์ ก็ได้ ให้คำนึงถึงทักษะและลำดับแห่งการเรียนรู้ของเด็กเป็นสำคัญ

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีดังนี้

๑. ประชุมคณะผู้บริหารและคณะครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตดอนเมือง เพื่อกำหนดนโยบาย และชี้แจงเกี่ยวกับลักษณะกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับโครงการสร้างหนังสือสร้างสุข โดยมีหลักการสอนแบบบันได ๔ ขั้น

๒. ให้แต่ละโรงเรียนจัดการเรียนการสอนตามแนวทางที่ได้รับ

๓. ขยายผลให้เพื่อนครูนำไปใช้ในการเรียนการสอน

๔. ทดสอบความสามารถในด้านการอ่านของนักเรียนเป็นประจำทุกเดือน

๕. ประเมินผลจากการจัดกิจกรรม

๕. งบประมาณที่ต้องใช้และระยะเวลาดำเนินการ

ใช้งบประมาณของศูนย์วิชาการเขต โดยประชุมผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องปีการศึกษาละ ๒ ครั้ง ปิดภาคเรียนที่ ๑ และปิดภาคเรียนที่ ๒

๖. การบริหารความเสี่ยง

ความมุ่งหวังในการดำเนินแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน กทม. หัวใจสำคัญ คือ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการอ่านทั้งในและนอกห้องเรียนอย่างหลากหลาย จนกระทั่งอ่านเป็นนิสัย แสวงหา

ความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เน้นการพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาดังสิ่งที่คาดหวัง แต่ทั้งนี้อาจจะมีปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ทำให้สิ่งที่คาดหวังมีอุปสรรคไม่บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ประกอบด้วยเหตุดังนี้

ปัญหาจากผู้บริหาร

๑. ผู้บริหารไม่เข้าใจถึงเหตุแห่งปัญหา ทั้งเหตุแห่งปัญหาจากตัวครูและตัวเด็กหรืออาจจะเข้าใจบ้างแต่ไม่เข้าใจทั้งองค์รวมของปัญหา ก็เลยไม่สามารถกำหนดยุทธวิธีในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพได้

๒. ผู้บริหารทำงานแบบสร้างภาพมากกว่าสร้างผล ถึงแม้จะเป็นถ้อยคำที่รุนแรงแต่ก็ปฏิเสธไม่ได้การทำงานในลักษณะนี้มักดำเนินไปเพื่องานเอกสาร งานภาพถ่าย งานวัสดุต่างๆ เข้าหลักเกณฑ์ที่สำคัญโดยไม่ได้ใส่ใจกับผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจริงหรือไม่ในตัวเด็กๆ บางครั้งอาจยกเมฆข้อมูลแต่กลับเคลื่อนด้วยการรายงานการกระทำดังกล่าวมักส่งผลให้ได้รับความดี ซึ่งเป็นผลประโยชน์ส่วนตน พฤติกรรมการบริหารไม่ก่อให้เกิดผลให้เกิดขึ้นได้จริง ทำให้ครู และบุคลากรในโรงเรียนต้องเสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์

๓. ผู้บริหารจัดวางตัวครูอนุบาลและครูประถมศึกษาปีที่ ๑ ไม่เหมาะสม ผู้บริหารบางคนขาดองค์ความรู้ที่ถูกต้อง ขาดศิลป์ในการบริหารจัดการเพื่อให้ตรงกับเป้าหมายทางวิชาการ รวมถึงการขาดศักยภาพทางปัญญา และวิสัยทัศน์ของผู้นำที่ดี

สาเหตุสำคัญที่สุดของปัญหาเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เมื่อพิจารณาจากการเรียนการสอนจะพบว่ามาจากการเรียนการสอนในช่วงเตรียมพื้นที่ทักษะภาษาของชั้นอนุบาล และการสอนอ่านเขียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ไม่สมบูรณ์เพียงพอนั่นเอง รวมถึงการจัดการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ส่งผลให้เด็กๆ ชั้นอนุบาลบกพร่องทักษะภาษา ไม่มีความพร้อมเพียงพอที่จะเรียนรู้และฝึกทักษะต่อเนื่องในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ก็บกพร่องทักษะมาตรฐานของการอ่านเขียนเบื้องต้น ไม่พร้อมพอที่จะเรียนรู้และพัฒนาต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ได้

๔. ผู้บริหารไม่รักการอ่าน เมื่อผู้บริหารไม่รักการอ่าน ก็ไม่อาจเปิดประตูวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลได้ ส่งผลให้ไม่กระตือรือร้นที่จะสร้างสรรค์วิธีการใหม่ๆ จึงยังคงบริหารจัดการไปแบบเดิมๆ ไม่อาจก้าวทันต่อสภาพปัญหาและมลภาวะทางปัญญาที่ถาโถมเข้ามาครอบงำ

๕. ผู้บริหารขาดคุณธรรม ทำให้การบริหารขาดความจริงใจ ขาดความยุติธรรม และขาดความเป็นต้นแบบที่ดี ซึ่งจะมีผลกระทบกับทุกเรื่องทุกปัญหาไม่รู้จบ

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับผู้บริหารก็คือ ปัญหาการเรียนการสอนต่างๆ ในโรงเรียน ผู้บริหารมีความเข้าใจถึงเหตุแห่งปัญหาอย่างแท้จริงอย่างไรบ้าง ความเข้าใจถึงเหตุปัจจัยต่างๆ เกี่ยวกับปัญหาจะทำให้ท่านหาวิธีแก้ปัญหานั้นๆ สามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือครูผู้สอนให้จัดการเรียนการสอนที่ตรงต่อเป้าหมาย โดยเฉพาะเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้

เหตุแห่งปัญหาที่เกิดจากหลักสูตรอาจจะมียูบ่าง เช่นการกำหนดเน้นปริมาณเนื้อหาสาระการเรียนรู้อันมากเกินไป ในขณะที่นโยบายในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการไม่ดีพอ ไม่ชัดเจนพอที่จะขจัดปัญหาสำคัญๆ หรือผู้กำหนดนโยบายขาดวิสัยทัศน์แห่งความเข้าใจและเข้าถึงสภาพปัญหาอย่างถ่องแท้ส่งผลให้ยุทธศาสตร์แห่งการบริหารจัดการอ่อนด้อย ขาดประสิทธิภาพ ไม่ตรงต่อหัวใจของการแก้ปัญหา

ปัญหาที่เกิดจากครู ถ้าจะพูดกันอย่างตรงไปตรงมาก็จะเห็นว่ามียูบ่างมากมายหลายประการทีเดียว อาจจะมากกว่าปัญหาที่มีอยู่ในตัวของพวกเด็กๆ เสียอีก ปัญหาต่อไปนี้จะมียูบ่างที่ส่งผลกระทบต่อเป้าหมายและวัตถุประสงค์

๑. ครูใช้เวลากับการฝึกทักษะการอ่านและการเขียนไม่เพียงพอ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะครูมีงานมาก มีเวลาเข้าห้องสอนน้อยหรือให้ความสำคัญกับกิจกรรมอื่นๆ เกินจำเป็น

๒. ครูสอนผิดวิธีการเรียนรู้ของวิชาภาษาไทย หรือผิดขั้นตอนกระบวนการ หรือถูกบ้างผิดบ้าง โดยรวมๆ แล้วทำให้การเรียนการสอนไม่สัมฤทธิ์ผล ไม่เกิดทักษะการอ่านการเขียนที่พึงประสงค์

๓. ครูขาดการวิเคราะห์บทวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง ปล่อยปละละเลยให้ปัญหาเล็กๆ ค่อยๆ สะสมจนเป็นดินพอกหางหมูเกินกว่าจะแก้ไข

๔. ครูมีความอ่อนด้อยในตนเอง เช่น มีองค์ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยไม่ดีพอ พูดและอ่านภาษาไทยไม่ชัด ไม่รักการอ่าน ไม่ใฝ่หาความรู้ ไม่มีศิลปะในการสอน ไม่มีความวิริยะอุตสาหะในการทำหน้าที่ ไม่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูที่แท้จริง และไม่เอาจริงเอาจังในการสอน

๕. ครูไม่มีความสุขในการสอน ไม่มีแรงจูงใจให้กระตือรือร้นในการสร้างสรรค์และพัฒนา การเรียนการสอน ขาดขวัญกำลังใจ และขาดการส่งเสริมสนับสนุนที่ดีจากผู้บริหาร

๖. ครูมีปัญหาส่วนตัว ขาดสภาวะทางปัญญาในการทำหน้าที่ของครูที่ดี ขาดวุฒิภาวะในการแก้ไขปัญหา จนกระทั่งปัญหาส่วนตัวนั้นส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการสอนและการทำงานที่ของครูที่ดี

การเรียนการสอนจะต้องปรับเปลี่ยนเป็นแบบกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น อยากรู้อยากเห็น อยากรู้อยากเห็น และภูมิใจในตนเอง มีความสุข สนุกรื่นรมย์ในการอ่านและการเรียนรู้ กระตือรือร้นต่อการศึกษาเรียนรู้และแสดงความรู้ความเข้าใจอย่างมีความงอกงามทางสติปัญญาตลอดเวลา ครูที่มีศิลปะในการสอน มีกระบวนการคิดสร้างสรรค์ และมีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เมื่อครูรัก ในการอ่านย่อมจะสร้างยุทธวิธีการสอนให้นักเรียนรักการอ่านไปด้วย

ปัญหาที่เกิดจากเด็กเอง หากแต่มีเหตุปัจจัยแฝงเร้นในสภาพชีวิตวิถีและวัฒนธรรม ที่เปลี่ยนแปลงไป ครูจะต้องรู้ ตระหนักและเข้าใจ เด็กวันนี้ไม่เหมือนกับวันวานที่ผ่านมาของครู ปัญหาของพวกเขาเป็นปัญหาาร่วมของเด็กทั้งหลายในประเทศ ปัญหาก็คือ

๑. เด็กวันนี้สมาธิสั้น เรื่องนี้ได้มีงานวิจัยที่ค้นพบสาเหตุแล้วอย่างน้อยสองประการ เหตุหนึ่งมาจากที่เด็กดูโทรทัศน์หรือเล่นเกมในช่วงวัยแรกเกิดถึง ๗ ขวบ อย่างเป็นประจำ ในชีวิตประจำวัน ภาพซึ่งมีความเร็วเกินธรรมชาติในโทรทัศน์หรือจอภาพอิเล็กทรอนิกส์จะกระตุ้นภาวะการรับรู้ของเด็กให้เคลื่อนที่เร็วตามตลอดเวลา ส่งผลให้เกิดภาวะจิตเร็วหรือจิตไม่นิ่งวัยเด็กเล็กมีสภาวะสมาธิสั้นกว่าเด็กที่อยู่ในช่วงวัยดังกล่าวไม่ได้ดูโทรทัศน์หรือไม่ได้เกี่ยวข้องกับจอภาพอิเล็กทรอนิกส์ในชีวิตประจำวันอย่างเป็นประจำเช่นนั้น

๒. เด็กมีปัญหาจากครอบครัว บ้างเกิดจากปัญหาครอบครัวแตกแยก บ้างก็ปัญหาเศรษฐกิจหรือบางที่อาจมีปัญหาจากการดำเนินชีวิตที่ผิดพลาด ล้มเหลว ตกอยู่ในสภาวะที่ไร้ปัญญา ขาดศีลธรรม ฯลฯ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเด็กในสถานะต่างๆ เช่น ความผิดปกติทางอารมณ์ ความซึมเศร้า เศร้าหมอง และความอ่อนด้อยทางสติปัญญา

ครูอาจจะใช้สติปัญญาช่วยแก้ไขได้บ้าง แต่บางกรณีก็เกินกำลังครูที่จะช่วยแก้ไขได้โดยตรง อาจจะได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนในทางบริหารจัดการ ทั้งในระดับโรงเรียน สังคม และนโยบายของรัฐ

๗. แนวทางการประเมินผล

สิ่งสำคัญของผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง เมื่อเก็บข้อมูลหลังจากสร้างหนังสือเพื่อเสริม การเรียนภาษาไทยและการอ่าน โดยการรายงานสภาพการอ่านของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตตอนเมืองในแต่ละเดือน ตลอดจนการประเมินจากการสังเกต การเข้าร่วมกิจกรรม การตรวจบันทึก การอ่านต่างๆ ผลงานของนักเรียนที่มุ่งเน้น การพัฒนาการอ่านของนักเรียน ตลอดจนจนผลประเมิน NT และการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (G-NET) โดยสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะเป็นสิ่งสะท้อนถึงคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาที่ต้องมีวิธีประเมินอย่างหลากหลาย วิธีการวัดและการประเมินผล การอ่าน ของนักเรียนมีดังนี้

ภาพความสำเร็จ ตัวชี้วัดความสำเร็จ และเกณฑ์การตัดสินความสำเร็จของโครงการ

ภาพความสำเร็จที่ต้องการ	ตัวชี้วัด	เครื่องมือ	เกณฑ์การตัดสินความสำเร็จ
๑. เพื่อส่งเสริมให้ครูและนักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของการอ่านมากขึ้น	ครูและนักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญของการอ่านมากขึ้น	แบบสังเกต	ครูและนักเรียนเพิ่มความสำคัญของการอ่านมากขึ้นร้อยละ ๙๐
๒. เพื่อให้นักเรียนอ่านและเขียนภาษาไทยได้ถูกต้องมากขึ้น นักเรียนที่อ่านไม่คล่องและอ่านไม่ออกมีจำนวนลดลง	นักเรียนอ่านและเขียนภาษาไทยได้ถูกต้องมากขึ้น นักเรียนที่อ่านไม่คล่องและอ่านไม่ออกมีจำนวนลดน้อยลง	แบบทดสอบการอ่านและการเขียน	นักเรียนอ่านและเขียนภาษาไทยถูกต้องมากขึ้น และนักเรียนอ่านไม่ออกมีจำนวนลดน้อยลงร้อยละ ๙๐
๓. เพื่อส่งเสริมให้ครูและนักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	ครูและนักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	ผลงานนักเรียน	ครูและนักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ร้อยละ ๙๐
๔. เพื่อส่งเสริมให้ครูและนักเรียน มีนิสัยรักการอ่านและมีความสุขในการอ่าน	ครูและนักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและมีความสุขในการอ่าน	แบบสอบถาม	ครูและนักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและมีความสุขในการอ่านร้อยละ ๙๐
๕. เพื่อให้สถานศึกษาเป็นตัวอย่างเป็นต้นแบบ เป็นแหล่งเรียนรู้ และขยายเครือข่าย พร้อมสร้างความร่วมมือให้เกิดเป็นสถานศึกษาที่เข้มแข็งเพิ่มขึ้น	สถานศึกษาเป็นตัวอย่างเป็นต้นแบบ เป็นแหล่งเรียนรู้ และขยายเครือข่าย พร้อมสร้างความร่วมมือให้เกิดเป็นสถานศึกษาที่เข้มแข็งเพิ่มขึ้น	แบบสอบถาม แบบเก็บสถิติสถานศึกษาที่เป็นตัวอย่างหรือต้นแบบ	สถานศึกษาเป็นตัวอย่าง เป็นต้นแบบเป็นแหล่งเรียนรู้ และขยายเครือข่าย พร้อมสร้างความร่วมมือให้เกิดเป็นสถานศึกษาที่เข้มแข็งอย่างน้อย ๓ แห่ง
๖. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)	แบบทดสอบการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) สูงกว่าระดับประเทศ

ลงชื่อ.....ผู้เสนอโครงการ

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติโครงการ

(.....)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางธมน จุ้ยแดง
วันเดือนปีเกิด	๒๕ ธันวาคม ๒๕๐๐ อายุ ๕๗ ปี
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ หัวหน้าฝ่ายการศึกษา สำนักงานเขตดอนเมือง
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. ๒๕๒๘ – ๒๕๓๐ การศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๔๗ การศึกษามหาบัณฑิต (ศส.ม.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ตำแหน่งหน้าที่ในอดีต	พ.ศ. ๒๕๔๑ อาจารย์ ๒ ระดับ ๖ โรงเรียนสุเหร่าทราบกองดิน สำนักงานเขตมีนบุรี พ.ศ. ๒๕๔๓ – ๒๕๔๗ นักวิชาการศึกษา ๖ ฝ่ายการศึกษา สำนักงานเขตดอนเมือง พ.ศ. ๒๕๔๘ – ๒๕๕๕ นักวิชาการศึกษา ๖ ฝ่ายการศึกษา สำนักงานเขตสายไหม พ.ศ. ๒๕๕๖- ปัจจุบัน นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตดอนเมือง
ประวัติการฝึกอบรม	พ.ศ. ๒๕๔๗ อบรมหลักสูตรผู้บังคับบัญชาระดับต้น
การศึกษาดูงาน	พ.ศ. ๒๕๔๗ ศึกษาดูงานมหานครเชียงใหม่ ประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๔ ศึกษาดูงานประเทศเกาหลี พ.ศ. ๒๕๕๖ ศึกษาดูงานประเทศออสเตรเลีย ศึกษาดูงานสาธารณรัฐเชค ประเทศออสเตรเลีย